

Stilul romanic

A aparut in Franta, la *Cluny*, in secolul X si este primul stil international, extinzandu-se in toate tarile Europei cu traditie romana pana in estul Europei.

Arhitectura. Caracteristice epocii sunt castelele, manastirile si bisericile. Castelele erau locuintele seniorilor feudali, fiind si fortarete in caz de atac. Erau asezate pe inaltimi si inconjurate de ziduri groase si inalte, realizate din blocuri de piatra si in partea superioara aveau creneluri, turnuri de aparare si ziduri de straja. Elementul principal al castelelor era donjonul cu infatisarea unui turn inalt cu intrare mai sus de sol, ferestre mici si in care se facea ultima retragere in caz de atac. Castelele erau simbolul autoritatii feudale. In timp au rezistat putine castele. Cele mai multe se afla in Franta si dateaza din secolele XI si XII, iar in Italia, in Toscana se pastreaza si azi o suita de turnuri feudale. Manastirile. S-au construit intre anii 954 si 981 de catre ordinul calugaresc al benedictinilor.

La Cluny in Burgundia a fost elaborat stilul romantic. La sfarsitul secolului XI ordinul benedictinilor administra aproximativ doua mii de biserici si manastiri in Franta, Germania, Spania si Italia. Bisericile romanice au devenit locuri de cult in secolele XI si XII in Europa centrala si apuseana si locurile de refugiu in fata navalitorilor barbari.

Biserici in stil romanic se intalnesc din vestul Europei, din Spania pana in est, in Romania, Polonia si pana in nordul Europei, aflandu-se si in Siria si Palestina. Raspandirea acestor biserici pe o arie larga demonstreaza larga circulatie a ideilor calugarilor. Planul bisericii romanice continua linia planului basilica, evoluand prin urmatoarele caracteristici: nivelul arcadei care despart spatiile navei centrale si navelor laterale, nivelul tribunei si nivelul ferestrelor. Se remarca masivitatea zidurilor si austeritatea. Reprezentative sunt: in Germania - Catedralele imperiale de la Mainz, Worms, Speyer; in Italia - Biserica San Miniato al Monte (Florenta), Biserica Lucca si Pistoia (Pisa); in Spania - Catedrala Santiago de Compostela; in Anglia - catedralele din Peterborough, Winchester, Durhan.

In Romania, primul monument de arta romanica este Catedrala de la Alba-Iulia. Prin intermediul colonistilor sasi si al ordinilor calugaresti, sosite din apusul Europei, stilul romanic s-a extins si in zona Sibiului unde s-au construit basilici din piatra cu trei nave. Datorita unei asimilari intarziate in Transilvania, stilul romanic se imbina deseori cu goticul timpuriu, cum de altfel s-a intamplat si in alte zone din centrul si estul Europei.

Sculptura. Sculptura in relief are inspiratie religioasa. Anul 1000 a reprezentat un moment important in evolutia iconografica a sculpturii datorita spaimelor in fata Apocalipsei ce se anunta. Ideea Judecatii de apoi inspaimanta intr-o vreme in care biserica pedepsea ereziile. Stilizarile urmaresc sugerarea unei suferinte. Personajele apartin unei lumi patetice.

Pictura. Pictura se dezvoltă in atelierele mestesugaresti din cadrul manastirilor. Pictura de manuscris urmeaza traditia precedenta si cunoaste o mare dezvoltare in Franta, Anglia, Spania si Italia.

Artele decorative. In cadrul artelor decorative, tesaturile ocupa un loc deosebit. Tesatura din biserica din Bayeux este reprezentativa perntu acel timp si prezinta episoade din luptele de

cucerire a Angliei de catre normanzi in secolul XI si tot in cadrul tesaturii sunt prezente si scene campenesti. Multitudinea culorilor, aplicatia diferitelor materiale si tesaturi pe panza suport creeaza un ansamblu original.